Nr. 22 | Kaina 20 kap.
LEIDŽIA LIETUVIŲ AKTYVISTŲ FRONTAS
1941. VII. 18 | Penktadienis

Į LAISVĘ

Rytų fronte kaujasi 9.000.000 vyrų armijos

Vokiečių kariuomenė, pralaužusi Stalino liniją, nesulaikoma jėga veržiasi pirmyn. Jau paimtas Kišiniovas, Smolenskas ir Polockas

Ši milžiniška kova čia vyksta jau savo lemiamoje fazėje

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. VII. 17. ELTA. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

RYTŲ FRONTE

Sovietų kariuomenės vadovybė mėgina, panaudodama savo paskutinius rezervus, sustabdyti vokiečių ir jų sąjungininkų kariuomenių puolimą.

Visame Rytų fronte vyksta milžiniška sprendžiamoji kova. Apie 9.000.000 kareivių dalyvauja čia iš abiejų pusių kautynėse, kurios savo mastu pranešą visa, kas istorijoje tuo atžvilgiu žinoma. Laukiama didelių laimėjimų.

Pietiniame fronto sparne vokiečių ir rumunų kariuomenės paėmė Besarabijos sostinę Kišiniovą.

VAKARŲ FRONTE

Jūroje aplink Angliją kovos lėktuvai sunaikino 3.000 tonų talpos krovinių laivą ir sunkiai apgadino kitą didelį prekybos laivą. Paskutiniąją naktį buvo bombarduoti aerodromai vidurinėje Anglijoje. Angaruose ir sandėliuose kilo smarkūs gaisrai ir įvyko sprogimai. Kiti kovos lėktuvai bombardavo karinius įrengimus Great Yarmoutho uoste.

Vakar, mėginant anglų lėktuvams pulti Olandijos pajūrį, sargybos laivai numušė šešis, o zenitinė artilerija tris priešo kovos lėktuvus. Paskutiniąją naktį anglų kovos lėktuvai numetė keliose šiaurės vakarų Vokietijos vietovėse nedidelį skaičių sprogstamųjų ir padegamųjų bombų. Padarytieji nuostoliai nedideli. Naktiniai naikintuvai ir zenitinė artilerija numušė tris puolančiųjų anglų kovos lėktuvų.

BERLYNAS. VII. 17. ELTA. Greitai verždamosios į priekį, vokiečių ir rumunų kariuomenės liepos 16 d.

pasiekė Besarabijos sostinę Kišiniovą ir po trumpo atkaklaus mūšio ją užėmė. Buvo paimta daug belaisvių.

Didžioji dalis sovietų kariuomenės, kuri čia buvo sulipdyta iš įvairiausių kariuomenės dalių, buvo sunaikinta su visais ginklais ir apranga.

BERLYNAS. VII. 17. ELTA. DNB žiniomis,

vokiečiai užėmė Smolenską.

BERLYNAS. VII. 17. ELTA. Liepos 16 d. vokiečių kariuomenė Smolensko srityje puolė toliau į rytus ir palaužė stiprų sovietų pasipriešinimą. Viena vokiečių divizija čia paėmė daugiau kaip tūkstantį belaisvių, kurių tarpe yra vienas sovietų divizijos štabo viršininkas. Paimta daug patrankų, tankų ir autovežimių.

BERLYNAS. VII. 17. ELTA. Žygiuodamos į rytus, vokiečių kariuomenės dalys iš abiejų pusių aplenkė stipriai įrengtą Polocko tvirtovę. Paskui sekę vokiečių daliniai liepos 16 d.

pralaužė apsuptų bolševikų pasipriešinimą ir paėmė miestą.

Polockas, kaip geležinkelių mazgas ir aukštutinės Dauguvos uostas, bolševikams turėjo žymios karinės reikšmės. Bolševikai, kurių žymus skaičius buvo užmušta ir tūkstantis paimta į nelaisvę, kovos lauke paliko didelius kiekius ginklų ir reikmenių, o ypatingai daug įvairios rūšies amunicijos. Vykdant aplink Polocką valymo veiksmus, belaisvių skaičius nuolat didėja.

BERLYNAS. VII. 17. ELTA. Pro Polocką prasiveržusi vokiečių kariuomenė liepos 16 d. susidūrė su įvairių sovietų divizijų likučiais, kurie beviltiškais priešpuoliais stengėsi sulaikyti tolimesnį vokiečių žygiavimą.

Karštose kovose vyras prieš vyrą, kuriose sovietai turėjo milžiniškų nuostolių, bolševikų pajėgos buvo greitai sumuštos.

Dar tūkstantis raudonarmiečių, jų tarpe vienos sovietų divizijos vadas, pateko vokiečiams į nelaisvę. Tuo tarpu, kai pavienios bolševikų grupės buvo gerai aprūpintos kitos jų dalys labai menkai tebuvo apginkluotos.

* * *

BERLYNAS. VII. 17. ELTA. DNB patyrė iš kompetentingų sluoksnių, kad, sėkmingai pralaužus Stalino liniją,

visame Rytų fronte vyksta milžiniška kova savo lemiamoje fazėje.

Sovietų kariuomenės vadovybė vis mėgina sulaikyti vokiečių ir jų sąjungininkų ginkluotųjų pajėgų puolimą. Vokiečių kariuomenės vadovybės pranešime nurodoma, kad

sovietai jau dabar panaudoja savo paskutinius rezervus, kurie, matyti, irgi labai greitai išseks.

Šios dienos kariuomenės vadovybės pranešime todėl jau reiškiamas visiškas pasitikėjimas, kad artimiausiu laiku vėl tenka laukti didelių laimėjimų. Rytų fronte abiejose pusėse kovojančių karių skaičius, kaip nurodoma minėtame pranešime, siekia apie 9.000.000 žmonių. Tai yra nepaprastai didelis skaičius, palyginus su praėjusiais metais vykusiomis milžiniškomis kautynėmis Vakaruose ir apskritai su bet kada istorijoje įvykusiu karo pajėgų susirėmimu kuriame nors viename mūšyje.

Tiek karių skaičiumi, tiek ir fronto ilgumu dabartinė lemiamoji kova tarp Vokietijos ginkluotųjų pajėgų ir sovietų kariuomenės pralenkia visus istorijoje žinomus karus.

Šis žygis, kuriame dabar Rytuose dalyvauja vokiečių ir jų sąjungininkų kariai, nulems šimtmečiams tolimesnį Europos likimą.

Nepaprastai karštos kovos prie Kijevo

Bolševikų mėginimai atsilaikyti čia baigdavosi visišku jų sutriuškinimu

Berlynas, VII. 17. ELTA. Kautynių srityje aplink Kijevą trečiadienį vokiečių pėstininkai sunaikino paskutinius sovietų betoninius sustiprinimus. Naikinamąja pastarųjų dienų ugnimi sustiprinimų įrengimai jau buvo smarkiai apgadinti, tačiau kai kuriose trijų aukštų gylio požeminėse patalpose dar buvo išlikusi dalis sustiprinimų įgulų. Jos tepasirodė tuomet, kai vokiečių divizijos jau buvo pražygiavusios pro šalį. Žaibiškas vokiečių pionierių veikimas neleido sustiprinimų įguloms pilnai panaudoti savo įrengimų kovos pajėgumo.

Panaudojant stipriausią sprogstamąją medžiagą, prieš juos buvo tol kovota, iki nebesigirdėjo daugiau nė vieno šūvio.

Nedidelei pėstininkų grupei pavyko taip pat paimti kelių aukštų betoninį sustiprinimą ryžtingu tiesioginiu puolimu. Prisidengdamos drbtiniu rūku,

smogiamosios grupės puolė masyvinius betono luistus ir, mėtydamos sprogstamąją medžiagą, privertė kapituliuoti paskutinius dar likusius gyvus rusus.

Politiniai komisarai buvo uždarę sustiprinimuose jų įgulas. Iš sustiprinimų išėjo tik 20 kareivių, kurių dalis buvo sunkiai sužeisti. Nepaprastai skurdų vaizdą sudarė bėžengią į vokiečių pozicijas belaisviai.

Jie ėjo svyruodami, pasruvę krauju, sudriskusiomis uniformomis, visiškai nusikamavę ir apimti apatijos, — grubiais neštuvais vilkdami sužeistuosius.

Berlynas, VII. 17. ELTA. Po to, kai sovietų kariuomenė Kijevo apylinkėje vokiečių spaudžiama turėjo trauktis, ji dar bandė paskui vokiečių tankus slenkančių pėstininkų žygiavimą sulaikyti. Sovietai tikėjosi tuo būdu laimėti laiko savo sumuštas pagrindines jėgas atpalaiduoti nuo besivejančių juos vokiečių kariuomenės dalinių. Šį puolimą teko atremti vienam vokiečių pėstininkų pulkui, sustiprintam vienos motorizuotos šaulių brigados.

Šį vokiečių kariuomenės dalinį puolė visa sovietų tankų divizija.

Kaip DNB praneša, sovietų tankai penkis kartus puolė vokiečių linijas.

Visi šie puolimai sugniužo prieš žudančią vokiečių priešlėktuvinių patrankų ir kulkosvaidžių ugnį.

Tik viename vokiečių batalijono ruože buvo sunaikinta nė mažiau kaip 32 tankai. Dabar čia vokiečiai nesulaikomai žygiuoja pirmyn.

Vidurinėje rytų fronto dalyje vokiečių kariuomenės daliniai liepos 16 d. anapus Dniepro įvykdė sovietų linijų puolimą ir į visas puses išplėtė čia sudarytą angą. Čia į rytus nuo Oršos įvyko smarki kova su sovietų ariergardais. Gavę didelių nuostolių, bolševikai pasitraukė į vieną vietovę, ir po to, dar prisitraukę pastiprinimų, bandė sulaikyti vokiečių žygiavimą pirmyn. Šiuo momentu atidengė ugnį vokiečių baterijos. Vis smarkiau ir smarkiau pylėsi vokiečių patrankų šoviniai į sovietų pasipriešinimo lizdus.

Nuo sviedinių sprogimo drebėjo žemė. Kurį laiką ore tesigirdėjo švilpimas, ūžimas ir griausmas. Vokiečių artilerija su žemėmis sumaišė bolševikų atsparos punktus ir padarė kelią puolantiems pėstininkams.

Veltui bolševikai dar mėgino šen bei ten prasimušti. Vokiečių pėstininkų daliniai greitai juos nugalėjo.

VOKIEČIŲ LĖKTUVAI SMARKIAI BOMBARDAVO SUEZO KANALĄ

BERLYNAS. VII. 17. ELTA. Naktį į trečiadienį vokiečių lėktuvams bombarduojant Suezo kanalą, į kanalo įrengimus pataikė daugelis sunkių ir didelis skaičius mažesnių bombų. Antras puolimas buvo nukreiptas prieš paties Suezo uosto įrengimus. Čia buvo puolami didieji naftos sandėliai. Įvykus smarkiems sprogimams, sudegė mažiausiai trys naftos tankai. Buvo pataikyta ir sunaikinta viena prožektorių pozicija. Vokiečių lakūnai puolimo metu pastebėjo, kad vienas 10—12 tūkstančių tonų keleivinis laivas, į kurį naktį iš liepos 13 d. į 14 d. buvo numesta komba, vis dar tebedegė. Visas laivas atrodo kaip didelis plaukiojantis gaisras. Laivas yra užplaukęs seklumą ir čia laukia savo galutinio sunykimo.

SOVIETŲ ARMIJOJE SUDARYTAS VIENAS NEBYLIŲ PULKAS

STOCKHOLMAS. E. „TT" žiniomis, sovietų radijas pranešė, kad sovietų armijoje yra sudarytas vienas nebylių pulkas. Nebyliai įsirašę savanoriais į kariuomenę ir esą miklūs šauliai.

MANILA. Laivyno vadovybė pranešė, kad Manilos ir Subico įlankos liepos 17 dieną bus užtemdytos, kadangi ten bus išdėstytos minos.

Roosevelto planai šiaurės Airijoj

Čia būsią įsteigtos bazės Amerikos laivynui ir kariuomenei

BERLYNAS. VII. 17. ELTA. Šiaurinės Airijos ministerio pirmininko oficialus pareiškimas, kad šiaurinės Airijos vyriausybė Jungtinių Valstybių žygiams Airijoje teiksianti visokeriopą paramą, patvirtina toli siekiančius Roosevelto planus įsteigti ten bazes Jungtinių Valstybių laivynui ir kariuomenei, — rašo Berlyno laikraštis „Berliner Nachtausgabe". „Rooseveltas, — tęsia laikraštis, — žingsnis po žingsnio eina prie naujų veiksmų, kuriais jis Jungtinių Valstybių kongresą nori pastatyti prieš įvykusį karo su nacionalsocialistine Vokietija faktą. Jis ir spaudos konferencijoje, ir savo nurodymuose New Yorko laikraščiams dėl Europoje konstatuoto fakto apie jo daromą aktyvų karo kurstymą labai nenoriai tereagavo. Vašingtono vyriausybė neišdrįso paskelbti jokio paneigimo visą pasaulį nustebinusios žinios apie Roosevelto Jungtinių Valstybių laivynui duotąjį įsakymą šaudyti į vokiečių laivus. Vašingtono spaudos sluoksniuose buvo pareikšta, kad ši žinia nesanti jokia staigmena, kadangi laivyno ministeris Knoxas slaptame senato komsijos posėdyje ir net spaudai dėl įsakymo šaudyti esąs padaręs tokių aiškių pareiškimų, jog visiškai nebetenka abejoti dėl šios Roosevelto akcijos".

Kunigaikščiui Konoei pavesta sudaryti naująją Japonijos vyriausybę

Tokio, VII. 17. ELTA. Vyresniųjų valstybės vyrų pasitarime imperatoriaus rūmuose, be slaptojo antspaudo saugotojo Kido, dalyvavo ministeriai pirmininkai baronas Vakacuki, admirolas Hirota, generolas Okada, generolas Hajašis, admirolas Abe, Micumasa Onai ir slaptosios tarybos pirmininkas dr. Hara. Tučtuojau po pasitarimo markizas Kido nuvyko pas imperatorių, kuriam jis pasiūlė kandidatu į ministerio pirmininko vietą kunigaikštį Konoe. Netrukus, apie 16,15 val., buvo pakviestas į imperatoriaus rūmus pats kunigaikštis Konoe.

Tokio, VII. 17. ELTA. Imperatorius, tuoj sugrįžęs į Tokio, specialioje audiencijoje priėmė princą Konoę.

Tokio, VII. 17. ELTA. Kunigaikštis Konoe apsiėmė sudaryti naująją vyriausybę, paprašydamas tam reikalui tam tikro laiko. Naujos vyriausybės sudarymo laukiama palyginti greitu laiku, juo labiau, kad siekiama tik naujai paskirstyti keletą ministerijų, pašalinant atskirų partijų įtaką.

Tokio, VII. 17. ELTA. Pranešama, kad kunigaikštis Konoe jau gavo iš ligšiolinių karo ir laivyno ministerių sutikimą bendradarbiauti naujoje vyriausybėje.

MARSHALLIS PAPRAŠĘS PRAILGINTI KARIŲ TARNYBOS LAIKĄ

VAŠINGTONAS. VII. 17. ELTA. Vyriausiojo štabo viršininkas Marshallis senato karinėje komisijoje prašęs prailginti tautinėje gvardijoje tarnaujančių ir atsarginių tarnybos laiką. Jis pareiškęs, kad kariniais sumetimais būtų labai reikalinga, kad kongresas proklamuotų „tautinės krizės padėtį", kas leistų prailginti tarnybos laiką. Marshallis pastebėjęs, jog būtų nesąmonė manyti, kad vyriausias štabas, prašydamas tarnybos laiko prailginimo, galvoja apie ekspedicinį korpusą. Toliau Marshallis pažymėjęs, kad kongreso padaryti kariuomenei apribojimai privedė prie to, jog yra rimtai sutrukdytas aerodromų Brazilijoje įkūrimas. Tie apribojimai taip pat atsiliepia ir įkūrimui aerodromų Karaibų jūros salose. Pagrįsdamas tarnybos laiko prailginimo reikalą, Marshallis nurodė, jog kariuomenės vadovybė Aleutų salų ir Aliaskos įguloms yra reikalinga 11.000 vyrų. Tuo tarpu dėl dabar esančio vienų metų laiko tarnybos ten teturima tik 8.000 vyrų. Dėl tos pačios priežasties krašto apsaugos ministerija neturėjo galimybės pasiųsti į Islandiją 24 lėktuvus naikintuvus, kurie turėtų kartu su ten esančiomis jūrų ir žemės kariuomenės dalimis bendrai veikti.

Fiureris pasveikino gen. Franco

Berlynas, VII. 17. ELTA. Ispanijos tautinės šventės proga Fiureris Ispanijos valstybės galvai generolui Franco pasiuntė telegramą, kurioje perdavė savo linkėjimus.

BELGRADAS. E. Belgrade dėl mėginimo įvykdyti nakties metu sabotažo veiksmus buvo sušaudyta 16 žinomų komunistų ir žydų.

Maskva mėgina gelbėti savo pakrikusios kariuomenės drausmę

Kariuomenei skiriami kariniai komisarai ir politiniai vadovai

STOCKHOLMAS. VII. 17. ELTA. Maskvos radijas šiandien paskelbė aukščiausiosios tarybos prezidiumo dekretą apie politinių propagandos organų pertvarkymą ir karinių komisarų paskyrimą raudonajai armijai. Skelbime sakoma, kad karas padarė divizijų ir pulkų vadų veiklą painesnę. Jiems esanti reikalinga karinių komisarų pagalba ne tik politiniu, bet ir kariniu atžvilgiu. Todėl, panašiai kaip pilietiniame kare, pritariant valstybės gynimo komitetui ir aukščiausiems karo vadams, aukščiausiosios tarybos prezidiumas įsakė:

1. Politinės propagandos administracijos organus ir sekcijas paversti raudonosios armijos politinės administracijos organais ir politinėmis sekcijomis:
2. Visuose pulkuose, divizijose, štabuose, karo mokyklose ir raudonosios armijos organizacijose įvesti karinius komisarus, o kuopose, baterijose, eskadronuose — politinius vadovus;
3. Patvirtinti raudonosios armijos pulkų ir divizijų karinius komisarus.

STOCKHOLMAS. VII. 17. ELTA. Maskvos radijo žiniomis, Sovietų Sąjungos aukščiausioji taryba patvirtino karinių komisarų įvedimą. Maskvos radijas ta proga praneša, kad naujai įvesti kariniai komisarai, lygiai kaip komandieriai yra atsakingi už atitinkamo kariuomenės vieneto karinių uždavinių įvykdymą, kiek liečia „garbę ir drausmę". Karinis komisaras esąs atitinkamos kariuomenės dalies „moralinis" vadovas, jis esąs taip pat „pirmasis vadovas, jis esąs taip pat „pirmasis jos (tos kariuomenės dalies) materialinių ir dvasinių interesų gynėjas". Karinis komisaras esąs „pulko dvasia ir tėvas". Jis turįs „stiprinti komandieriaus autoritetą" ir „kontroliuoti aukščiausiųjų kariuomenės organų įsakymų įvykdymą". Karinis komisaras turįs „laiku pranešti karinei vadovybei ir vyriausybei, jei komandieriai nevykdo įsakymų ir nesąžiningai atlieka savo prievoles". Be to, jis turįs „skatinti kareivius į kovą" ir „priversti vykdyti karinius įsakymus". Karinis komisaras turįs vesti be pasigailėjimo kovą su bailiais, panikos kėlėjais ir dezertyrais, o taip pat vadovauti savo kariuomenės dalies politinio organo darbui. Politiniai vadovai, kaip praneša Maskvos radijas, yra atsakingi prieš pulko karinį komisarą. Karinis pulko komisaras yra atsakingas prieš divizijos karinį komisarą ir t. t. Visus pulko įsakymus pasirašo pulko komandierius ir karinis komisaras.

* * *

BERLYNAS. VII. 17. ELTA. Laikraštis „Berliner Boersenzeitung" pareiškia: „Politinių komisarų sovietų kariuomenėje įvedimo vidinė prasmė nėra, žinoma, noras pakelti kariuomenės dvasią arba šiaip kariniu atžvilgiu ką pataisyti. Stalino įsakymo aiški prasmė yra jo ir bolševikų partijos siekimas kaltę dėl bolševikų kariuomenės ir bolševikų sistemos bankroto primesti divizijų ir pulkų vadams. Šalia to, Stalino dekretas, kuriuo politiniams komisarams įsakoma varyti rusų kareivius į beviltišką kovą, yra ryškus ženklas to, kaip bolševikų režimas savimi nepasitiki".

Peru ir Ekvadoras sutiko taikintis

Bet prieš tai dar gerokai pasimušė

BUENOS AIRESAS. VII. 17. E. Oficialiu pranešimu iš Quito (Ekvadore), pasienyje prie Ungato, netoli Zagramillos upės, įvyko Peraus Ekvadoro sienos konfliktas. Tomis žiniomis,

Peraus kariuomenė mėginusi persikelti per sienos upę. Įvyko visą valandą trukęs susirėmimas.

Tikslesnių žinių kol kas neturima.

BOGOTA. VII. 17. ELTA. Peraus vyriausybė, žiniomis iš Limos, pranešė, kad ji priėmė Jungtinių Valstybių, Argentinos ir Brazilijos pasiūlymą tarpininkauti dėl sienos konflikto tarp Peraus ir Ekvadoro. Peraus vyriausybė sutiko savo kariuomenę atitraukti 15 kilometrų nuo sienos. Ji taip pat sutiko, kad šį kariuomenės atitraukimą prižiūrėtų Peraus ir Ekvadoro civilinė ir karinė komisija ir kad kariniai lėktuvai neskraidytų sienos srityse, kol nebus pasirašyta taikos sutartis tarp abiejų šalių. Gauta žinių, kad ir Ekvadoras priėmęs pasiūlymą tarpininkauti.

BUENOS AIRESAS. VII. 18. ELTA. Peraus užsienių reikalų ministerija, žiniomis iš Limos, oficialiai pranešė, kad Argentinos, Brazilijos ir Jungtinių Valstybių tarpininkavimo pasiūlymą Peraus Ekvadoro pasienio ginčo klausimu Peraus vyriausybė priėmė. Šitame pasiūlyme yra šie punktai: 1. Kariuomenė turi pasitraukti 15 kilometrų už status quo linijos, kuri yra laikoma siena; 2. Šios demilitarizuotos zonos karo lėktuvai perskristi negalės; 3. Tarpininkaujančiųjų valstybių karo atašės siūlosi bendradarbiauti kariuomenės pasitraukimui įvykdyti; 4. Turės būti pasirašytas taikos ir draugiškumo dokumentas.

NEW YORKAS. E. DNB praneša, kad pulkininkas Lindberghas pasiuntė prezidentui Rooseveltui raštą, kuriame protestuoja prieš vidaus reikalų ministerio Ickeso įvairiose kalbose padarytus jam priekaištus. Lindberghas atmeta Ickeso tvirtinimą, jog Lindberghas esąs vienos svetimos valstybės interesų šalininkas ir reikalauja, kad Ickesas jo atsiprašytų.

AMERIKOS VYRIAUSYBĖ NORINTI PAIMTI „NORMANDIE"

New Yorkas, VII. 17. ELTA. Laikraščio „New York Herald Tribune" pranešimu iš Vašingtono, finansų ministerijos valdininkai pareiškė, kad Jungtinių Valstybių vyriausybė anksčiau ar vėliau norinti paimti savo žinion New Yorko uoste esantį prancūzų transatlantinį garlaivį „Normandie", kadangi, esant laivų tonažo trūkumui, garlaivis jai būtinai reikalingas.

Ispanijcs policija sučiupo žinomąjį raudonųjų teroristą

MADRIDAS. VII. 17. ELTA. Kriminalinei policijai pasisekė suimti buvusį raudonosios Ispanijos ūkio ministerijos vieno skyriaus šefą Luis Pastraną. Pastrana su savo bendrininkais 1936 m. išplėšė vieną Madrido bažnyčią, sudegino Dievo Motinos paveikslą, išvogė bažnytines brangenybes, o bažnyčioje suorganizavo kabaretą. Čia dvasininkų drabužiais persirengę komjaunuoliai išplėšė bažnyčios rūsiuose esančius numirėlių griaučius ir spardydami kaukuolę žaidė „futbolą". Šio žaidimo žiūrėjęs ir bolševikų ambasadorius Rozenbergas. Už šiuos visus „darbelius" Pastrana dabar turės atsakyti prieš teismą.

SUIMTAS RAUDONASIS ŽUDIKAS

MADRIDAS. VII. 17. ELTA. Barcelonos policija suėmė vieną bolševikų vadą Martorellį, kuris slapstėsi nuo pat pilietinio karo pabaigos. Martorellis, kurį ispanų spauda pavadino visuomenės priešu Nr. 1, pilietinio karo metu nužudė arba įsakė nužudyti daug tautiškai susipratusių ispanų.

Iš visos Lietuvos

MARIJAMPOLĖ

Politiniai kaliniai, sargyboms pabėgus, išsilaužė duris ir išėjo į laisvę. Teroro nė iš vietos komunistų, nė iš žydjaunimo, nė iš politrukų nebuvo — nespėjo.

Išvežtų į Rusiją iš miesto ir apylinkės yra labai daug. Žinių apie jų likimą neturima.

Po karo gyvenimas grįžta į savo vėžes. Miesto burmistras, apskrities viršininkas ir policija eina savo pareigas. Žydai dirba prie viešųjų darbų. Įmonės ir įstaigos veikia.

UKMERGĖ

Ukmergė buvo vokiečių paimta birželio mėn. 24 d., kai Jonavoje dar tebebuvo bolševikai. Didelių mūšių nebuvo. Nuo bombardavimo nukentėjo tik keli namai. Mieste sudegė 5 namai, užmiestyj apie 10. Bažnyčios ir kiti svarbesni pastatai liko nepaliesti.

Bolševikų motorizuotosios dalys pradėjo bėgti jau pirmąją karo dieną ir ypač naktį, o „nenugalimųjų" pėstininkų niekas nematė.

Iš partizanų žuvo: valdininkas Juozas Juškevičius, ūkininkas Jonas Mugenis ir kitas jaunas ūkininkas Petras Čeruolis. Iš civilinių gyventojų žuvo apie 20 asmenų.

Politiniai kaliniai išbėgo visi, bet turėjo dar slapstytis. Keli jų, kaip Bajoras ir Grudzinskas, buvo vėl komunistų sugauti ir, manoma, sušaudyti.

Ukmergės pareigūnai, Kamarauskas Petras, Vitkus, Krivickas ir burmistras V. Reklaitis yra darbais apkrauti. Ukmergėje dirba išvežtiems lietuviams ieškoti komitetas ir Raudonojo Kryžiaus skyrius. Jų delegacija jau buvo atsilankius Vilniuje ir Kaune.

Ukmergės žydams yra įsakyta per 3 dienas išsikraustyti į Smėlių priemiestį.

Mieste ir apskrity valymas nuo komunistinio elemento vyksta pilnu tempu. Daug dirba vietos partizanai.

PASVALYS

Iš Pasvalio miesto ir apylinkės per didžiąją medžioklę išvežta dešimt vagonų žmonių.

Nuo karo Pasvalys beveik nenukentėjo: sudegė vieno ūkininko sodyba, sušaudyti du sąmoningi lietuviai, žuvo vienas partizanas.

Visi žymesnieji tarybiniai „veikėjai" iš miesto išlakstė. Dalis iš jų vėliau buvo sugaudyta.

Beveik visi žydai izoliuoti.

Mieste organizuojamas TDA būrys. Susikūrė L. Raudonojo Kryžiaus komitetas nukentėjusiems nuo karo šelpti. Aukos plaukia labai gausiai.

PRIENAI

Raudoniesiems palikus miestą, ir su jais kartu išsidanginus kai kurių įstaigų, įmonių vadovams pas „tėvą" Staliną, vieton jų yra paskirti kiti asmens, kurie jau eina naujas pareigas. Yra padaryta ir šiaip pakeitimų. Taip, pvz., vietos Liaudies Teisėja J. Žukaitė dėl savo per didelio uolumo iš pareigų atleista.

Karaliaučiuje buvo susirinkę Vokietijos diplomatai

KARALIAUČIUS. VII. 17. ELTA. Vokietijos užsienių reikalų ministeris von Ribbentropas ketvirtadienį į Karaliaučių sukvietė vokiečių atstovybių Europoje ambasadorius, pasiuntinius, spaudos referentus ir kultūros klausimų referentus. Susirinkusiems atstovybių šefams Ribbentropas pateikė visuotinos užsienių politikos padėties plačią apžvalgą, o taip pat išdėstė vokiečių užsienių politikos tikslus. Po to Ribbentropas vokiečių atstovybių užsieniuose spaudos referentams ir kultūros klausimų referentams, kurių pareiga yra tvarkyti santykius su svetimųjų kraštų spauda ir radiju, o taip pat su jų kultūrinėmis institucijomis, nubrėžė gaires jų darbui vykdyti.

PULK. WEDGWOODAS ATŠAUKIAMAS Į ANGLIJĄ

NEW YORKAS. VII.17. ELTA. „Times Herald" rašo, kad pulkininkas Wedgwoodas yra atšaukiamas į Angliją. Jam prikišama, jog jis yra nepalankiai išsitaręs apie Jungtinių Valstybių parlamentą.

V. KEMEŽYS

Donato Malinausko tragedija

Po 1940 m. raudonųjų įsiveržimo į Lietuvą visa mūsų inteligentija, su nedidelėmis išimtimis, gyveno sunkias moralinio nykimo dienas.

Tačiau ypatingai sunkus likimas ištiko mūsų tautos veteranus, kurie su skausmu širdyje tebėjo jų atkurtos Lietuvos trypimą ir naikinimą po žiauriąja bolševikiško teroro letena. Vienas tokių buvo **Donatas Malinauskas,** Lietuvos Valstybės Tarybos narys ir buv. atstovas Čekoslovakijoje ir Estijoje. Jo nelaimes ir vargus teko matyti visą bolševikų viešpatavimo Lietuvoje laiką.

Donatą Malinauską bolševikai užklupo jo dvare Alvite, Vilkaviškio apskr. Jau pirmomis savaitėmis bolševikai nukreipė prieš jį savo teroro strėles. Vieną dieną užklupo dvare kelis kaimynus, atvykusius ūkiniais reikalais. Buvo įtarta, kad dvare įvyko nelegalus susirinkimas. Donato Malinausko žentas tuojau buvo sulaikytas ir nugabentas į Vilkaviškį, bet kaltės nepavyko įrodyti. Žentas ir žmona su vaiku po to tuojau pabėgo į Vokietiją, ir gražiame Alvito dvare pasiliko nelaiminga keturių senelių šeima: Donatas Malinauskas su žmona ir dviem seserimi, iš jų viena paliegėlė.

Nėra ko kalbėti apie gobšumą žmonių, kurie dvare supo Donatą Malinauską ir jį, negalintį iš kambario išeiti, apgaudinėjo ir skriaudė kiekviename žingsnyje. Tai buvo komisarų laikmečio valdžia dvaruose. Tačiau Donatas Malinauskas, kad ir 72 metų amžiaus, parodė nepaprastą atsparumą ir kietą valią. Jis į tas skriaudas atsakydavo tik šypsena ir rankos numojimu, susijaudinusius saviškius ramindamas, kad visa tai niekis, palyginti su Lietuvą ištikusiu likimu.

Donato Malinausko būdingas bruožas visą gyvenimą buvo nenuolaidumas dėl teisybės ir atvira kova. Šito pavojingo bolševikų laikais metodo Donatas Malinauskas neatsisakė. Tai nervino vietos raudonųjų galiūnus, susikomplektavusius iš kerdžių ir kitų svieto lygintojų. Santykiai tarp Donato Malinausko ir raudonųjų vis labiau įsitempdavo, kol galų gale privedė prie tragiškų pasekmių.

Vykdomojo komiteto pirmininkas jau iš karto Donatui Malinauskui įžūliai pagrasė, kad jis išmesiąs jį iš dvaro, kaip skiedrą, ir pats per prievartą apsigyveno viename dvaro rūmų gale. Tuo tarpu patį dvarą užvaldė traktorių stotis, kurios vadovai, vietos valdžios kurstomi ir padedami, atėmė iš Donato Malinausko raktus nuo viso turto. Toks buvo bolševikų teisingumas. Formaliai savininkas buvo Donatas Malinauskas ir, kaipo toks, turėjo atlikinėti visas prievoles valstybei. Tačiau faktiškai šeimininkavo vištvagiai, nuo kurių malonės pareidavo net Donato Malinausko šeimos pramitimas.

Netrukus kova dėl dvaro prasidėjo tarp pačių raudonųjų. Traktorių stotį iš dvaro įsigeidė iškelti kariuomenės dalinys, kuris čia pradėjo statyti „darželius". Donatas Malinauskas tuomet jau pamatė, kad kova beprasmiška. Raudonoji armija dvaro ūkio sunaikinimo darbą baigė. Gyvuliai, pašarai ir padargai buvo iš patalpų pašalinti ir perduoti tarybiniams ūkiams arba pasisavinti ir išparduoti. Dvaras buvo perdirbtas į kareivines ir dirbtuves.

Tačiau Donatas Malinauskas vis dar laikėsi rūmų kampelyje, kol vieną dieną jį užklupo vietos ir apskrities valdžios orda, surašė visus daiktus, kuriuos čia pat pasiskirstė tarp savęs vietos pareigūnai. Pats Donatas Malinauskas su trimis senelėmis po to pogromo buvo išgabentas pas vieną apylinkės ūkininką, kur neilgam prisiglaudė. Tą baisiąją naktį, kai visoje Lietuvoje čekistų buvo užpulti nekalti gyventojai pirmajam tremtinių transportui į Sovietus sudaryti, buvo įsibrauta ir į Donato Malinausko butą. Nieko čekistai prie jo šeimos neprileido ir į sunkvežimį visus keturis nešte išnešė, be drabužių atsargos, be patalinės, net be duonos riekės. Žinant Donato Malinausko ir jo šeimos sveikatos stovį, beveik netenka abejoti, kad jų gyvybė prikimštuose vagonuose jau pirmomis dienomis turėjo atsidurti dideliame pavojuje.

Su tokiu žiaurumu iš Donato Malinausko buvo atimta tėvynė, kurią jis taip karštai mylėjo ir kurios prisikėlimu sunkiausiais bolševkų teroro laikais nesuabejojo. Jis sakydavo: „Gal aš jau patekančios aušros mūsų tėvynei ir nematysiu, bet jūs dar išvysite". Donatas Malinauskas, bolševikiškų vargų spaudžiamas, vis dar degė viltimi prieš mirtį nuvykti į Vilnių ir įvykdyti savo seną svajonę: sutvarkyti Vytauto Didžiojo palaikus. Tai nebebuvo lemta jam padaryti.

Dviveidį vaidmenį Donato Malinausko tragedijoje suvaidino P a l e c k i s. Kai dar niekam nė į galvą negalėjo ateiti, kad Paleckis gali tapti Lietuvos išdaviku, nežiūrint visų jo išsišokėlio būdo savybių, per vieną spaudos pasikalbėjimą Donatas Malinauskas Paleckiui Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą apibūdino vaizdžiu sakiniu: „Ir žodis tapo kūnu". Paleckiui nuriedėjo ašara, jis įkvėptai pasikalbėjimą atpasakojo savo laikraštyje. Paleckio ašara sujaudino Donatą Malinauską, ir jis buvo įsitikinęs, kad Paleckis esąs patriotas ir apsaugosiąs Lietuvą nuo niekšybių, kuriomis bolševikai siautė Lietuvoje. Po kiekvieno puolimo Donatas Malinauskas, it skęstantis plaukelio, griebdavosi tariamos Paleckio pagalbos, atakuodamas lietuviškąjį kremlių raštais ir telegramomis. Tačiau tai buvo šauksmas tyruose. Už Paleckį, didžiausiam Donato Malinausko nusivylimui, atsakydavo ta pati „valdžia vietose", kuri jį plėšė ir terorizavo. Tačiau dar prieš patį Donato Malinausko ištrėmimą pas Paleckį asmeniškai bandė atsilankyti ponia Malinauskienė, vyro vardu ieškodama teisybės. Paleckis nesiteikė jos priimti, per savo atjutantus atsikalbėdamas liga. Tuo tarpu vargas vis atšiauriau brovėsi į nelaimingą senelių šeimą, kol baisiu ištrėmimo sprendimu jos kančios buvo apvainikuotos.

KRONIKA

PAAIŠKINIMAS DĖL TEISMINIŲ MOKESČIŲ IR RINKLIAVŲ ĖMIMO

Teisminių Įstaigų Vadyba skelbia, kad yra išaiškinta, jog veikiančiais Lietuvos įstatymais nustatytus mokesčius ir rinkliavas teisminėse įstaigose mokant rubliais, jie imami tuo kursu, kuriuo litai tarybinės valdžios buvo iškeisti į rublius, būtent, vienas litas lygus 90 kapeikų.

ŽURNALISTŲ DĖMESIUI

Visi žurnalistai profesiniais reikalais kreipiasi į J. Gerulaitytę Eltoje iki rugpiūčio 1 d. Liepos 18 ir 19 d. d. galima kreiptis nuo 12 — 14 val., o liepos 21 — 31 d. d. nuo 19 iki 20 val. vakare.

K. S. „LINO" PRANEŠIMAS DĖL KURSŲ LINŲ RŪŠIUOTOJAMS

„Kooperatyvų Sąjunga „Linas" nuo rugpiūčio mėn. 11 d. iki rugsėjo mėn. 11 d. ruošia linų pirkyklų ir linų rūšiuotojams kursus. Kursai bus Šiauliuose ir vieną savaitę N. Vilnioje. Į kursus bus priimta 40 asmenų. Pirmenybė baigusiems žemės ūkio mokyklą. Prašymus paduoti tarpapskritiniams Kooperatyvų Sąjungos „Linas" skyriams: Vilniuje, (Vokiečių g. 27/1), Panevėžyje, (Respublikos g. 32), Utenoje, (Kauno g. 20), Biržuose, (Kęstučio g. 7 a), Šiauliuose, (Basanavičiaus g. 136), Telšiuose, (Aušros kel. 14), Raseiniuose, (Nepriklausomybės 11), Marijampolėje, (Laisvės 11), ir K/S „Linas", Kaune, (Duonelaičio 9). Kursantai gaus išlaikymą. Kas bus į kursus priimtas ir kada turės atvykti, gaus pranešimą per radiją ūkininkų valandėlėje.

Tarpapskritiniai skyriai iki rugpiūčio 1 d. pristato K/S „Linas" Kaune atrinktų kandidatų prašymus. Kiekvienas tarpapskritinis skyrius prašomas atrinkti ne daugiau kaip 10 kandidatų.

Kooperatyvų Sąjungos „Linas" Pirmininkas

BOLŠEVIKINIŲ SPORTO ORGANIZACIJŲ SPORTINIUS REIKMENIS REIKIA GRĄŽINTI KŪNO KULTŪROS RŪMAMS

Sportininkai gautą iš buvusių bolševikinių sporto organizacijų sportinę aprangą ir kitus sportinius reikmenis tuojau privalo grąžinti Kūno Kultūros Rūmams.

Turtas įteikiamas Kūno Kultūros Rūmų būdinčiam pareigūnui su pareiškimu, kuriame turi būti išvardinti visi grąžinamieji daiktai ir organizacija, iš kurios minėti daiktai buvo gauti.

Kūno Kultūros Rūmų Direktorius
Kaunas, 1941 m. liepos mėn. 16 d.

DINAMO, SPARTUOLIO IR SPARTAKO SKOLINTOJAMS

Susilikvidavus Kauno miesto komunistinėms sporto draugijoms, jų laikytoms sporto reikmenų dirbtuvėms ir krautuvėms, būtent: buv. **„Dinamo"**, **„Spartuolio"** ir **„Spartako"**, tų draugijų turtą ir lėšas perėmė globoti Kūno Kultūros Rūmai. Lietuviai, turintieji į šias draugijas piniginių, turto bei kitokių pretenzijų gali jas pareikšti motyvuotu raštu Kūno Kultūros Rūmams iki 1941 m. liepos mėn. 30 d. Vėliau pareikštos pretenzijos nebus svarstomos.

Kūno Kultūros Rūmai

Bus peržiūrimi sovietinių teismų sprendimai

Dabar veikiančiais įstatymais, visi įsiteisėję tarybinių teismų sprendimai, nuosprendžiai ir nutarimai (nutartys) civilinėse ir baudžiamosiose bylose, atitinkamai šaliai ar prokurorui prašant, turi būti teismo peržiūrimi ir suderinami su dabar veikiančiais įstatymais, o neįsiteisėję tarybinių teismų sprendimai, nuosprendžiai ir nutartys civilinėse ir baudžiamosiose bylose laikomi nesamais.

Teisminių įstaigų valdyba skelbia duotus šiuo reikalu teismams tokius nurodymus:

1) Tarybinių teismų sprendimais, nuosprendžiais ir nutarimais laikomi tie teismų sprendimai, nuosprendžiai ir sprendimų bei nuosprendžių pobūdžio nutartys, kurie yra padaryti nuo 1940 m. liepos 21 d. iki 1941 m. birželio 22 d.

2) Įsiteisėjusiais laikomi tie tarybinių teismų sprendimai, nuosprendžiai ir nutartys, kurie pagal tarybinius procesinius kodeksus laikomi įsiteisėjusiais prieš 1941 m. birželio 22 d.

3) Tose bylose, kuriose Lietuvos teismų ligi 1940 m. liepos 21 d. padaryti sprendimai buvo įsiteisėję, bet buvo tarybinių teismų peržiūrėti ir padaryti nauji sprendimai, nuosprendžiai ar nutartys, šiuos tarybinių teismų sprendimus, nuosprendžius ar nutartis laikyti nesamais.

4) Įsiteisėjusius tarybinių teismų sprendimus, nuosprendžius bei nutartis peržiūri tas teismas, kuriam atitinkama byla priklauso spręsti pirmąja instancija pagal dabar veikiančiuosius įstatymus.

Jei šios rūšies bylose sprendimai ar sprendimo pobūdžio nutarimai pirmąja ar antrąja instancija yra padaryti prieš 1940 m. liepos 21 d., tai šias bylas peržiūri tas teismas, kuriam priklausė spręsti skundai dėl šių sprendimų ar nutarimų.

5) Įsiteisėję sprendimai bei nutartys civilinėse bylose peržiūrimi suinteresuotos šalies prašymu.

Įsiteisėję nuosprendžiai bei nutartys baudžiamosiose bylose peržiūrimi prokuroro ar kito kaltintojo, nuteistojo ar civilinio ieškovo prašymu.

6) Minėtiesiems nuosprendžiams, sprendimams ir nutartims peržiūrėti prašymai paduodami teismui, turinčiam bylą peržiūrėti, ne vėliau kaip ligi 1942 m. sausio 1 d.

Šis terminas, praleistas dėl svarbių priežasčių, gali būti to teismo nutarimu pratęstas.

7) Peržiūrimose baudžiamosiose bylose nusikalstamojo darbo sudėties bei kvalifikacijos, bylos priklausomybės ir kardomosios priemonės klausimai sprendžiami nešaukiant šalių (kolegialiniuose teismuose — tvarkomuosiuose posėdžiuose).

Kai nuteistieji šiose bylose yra suimti ir atlieka teismo nuosprendžiu ar nutartimi skirtąją bausmę, tai jie teismo nutarimu tuojau turi būti iki teismo paleisti, nebent teismas pripažintų reikalinga laikyti juos suimtus kardomosios priemonės pagrindu.

8) Peržiūrėdamas bylas iš esmės, teismas tiek baudžiamosiose, tiek ir civilinėse bylose šaukia šalis ir apsvarsto, o esant pagrindui — ir patikrina esamus byloje įrodymus, taip pat patikrina bei apsvarsto turinčius bylai reikšmės naujai pateiktus įrodymus.

9) Teismų padaryti, peržiūrint minimas bylas, sprendimai bei nutarimai gali būti skundžiami bendrąja tvarka.

10) Civilinėse bylose šalis, įteikdama prašymą sprendimui ar nutarčiai toje byloje peržiūrėti, įmoka skirtumą tarp faktiškai įmokėtų ir pagal veikiančiuosius Lietuvos įstatymus įmokėtinų mokesčių sumų.

11) Tos tarybinių teismų išspręstos baudžiamosios ir civilinės bylos, kuriose šių teismų sprendimai, nuosprendžiai ar nutartys iki 1941 m. birželio 22 d. neįsiteisėjo, taip pat ir tarybiniams teismams įteiktos ir jų nepradėtos nagrinėti bylos perduodamos nagrinėti tiems teismams, kuriems jos priklauso nagrinėti pagal dabar veikiančiuosius įstatymus.

Jei šiose bylose pirmosios ar antrosios instancijos sprendimai ar nutarimai buvo padaryti prieš 1940 m. liepos 21 d., tai tos bylos perduodamos nagrinėti tai instancijai, kuriai priklauso nagrinėti savo laiku paduoti dėl tų sprendimų ar nutarimų skundai ar protestai.

Civilinėse šios rūšies bylose iš atitinkamos šalies pareikalaujama įmokėti skirtumą tarp faktiškai įmokėtų ir pagal veikiančiuosius Lietuvos įstatymus įmokėtinų mokesčių sumų.

12) Jei, bevykdant įsiteisėjusius tarybinių teismų nuosprendžius bei nutartis baudžiamosiose bylose, kurios dėl nepadavimo šių nurodymų 5-me straipsnyje minimo prašymo yra neperžiūrėtinos, teismas įžiūri šių nuosprendžių bei nutarčių prieštaravimą dabar veikiantiesiems įstatymams, tai teismas apie tatai praneša prokurorui.

13) Tais atvejais, kai pagal įsiteisėjusį ir neperžiūrėtiną (vykdytiną) tarybinio teismo nuosprendį ar nutartį paskirtoji bausmė yra nenumatyta dabar veikiančiuose baudžiamuosiuose įstatymuose, kompetentingas teismas, nešaukdamas šalių, šią bausmę savo nutarimu pakeičia atitinkama bausme, numatyta dabar veikiančiuose baudžiamuosiuose įstatymuose.

Bausmės keičiamos taip: a) pataisos darbai nuteistojo darbavietėje — piniginė bauda tokio dydžio, kiek iš viso per nuosprendžiu ar nutartimi paskirtąjį laiką turėjo būti iš nuteistojo atlyginimo išskaityta, b) pataisos darbai specialioje pataisos darbų įstaigoje iki šešių mėnesių — tokio pat laiko areštu, c) pataisos darbai specialioje pataisos darbų įstaigoje nuo šešių mėnesių ligi vienerių metų — tokio pat laiko paprastuoju kalėjimu, d) laisvės atėmimas nuo vienerių metų ligi pusantrų metų — tokio pat laiko paprastuoju kalėjimu ir e) laisvės atėmimo laikas, ilgesnis kaip pusantrų metų — tokio pat laiko sunkiųjų darbų kalėjimu.

Jei tarybinio teismo nuosprendyje ar nutartyje, kuriuo nubausta pataisos darbais ligi šešių mėnesių, nenurodyta, kur pataisos darbai atliekami, tai pataisos darbai laikomi atliktinais darbavietėje; o jei nenurodyta, kuris % turi būti išskaitytas iš nuteistojo atlyginimo, tai reikia laikyti, kad iš atlyginimo turi būti išskaitoma 10 %.

Rinkime medžiagą Raudonojo Teroro Muziejui

Mūsų tauta, žiauriai bolševikų niokota ir kankinta, pati sau turi išsiaiškinti ir pasauliui parodyti, kiek skriaudų ir visokio blogo komunizmas yra jai padaręs. Ypač aikštėn turi būti iškelti ir vaizdžiai būsimosioms kartoms parodyti raudonojo teroro baisumai. Tam reikalui ir tarnaus *Raudonojo Teroro Muziejus.*

Raudonojo Teroro Muziejus, esąs Kultūros Darbo ir Tautinio Auklėjimo Valdybos žinioje, stengiasi surinkti kiek galima daugiau įvairios medžiagos, vaizduojančios raudonojo teroro žiaurumus Lietuvoje. Muziejaus vadovybė į tą didžios svarbos ir labai skubų darbą kviečia visą lietuvių visuomenę. Kad tas darbas sėkmingiau vyktų, reikia visuose Lietuvos apskričių miestuose tuojau sudaryti Raudonojo Teroro Muziejui medžiagai rinkti komisijas. Tos komisijos pirmiausia turi sudaryti sąrašus asmenų, nukentėjusių nuo raudonojo teroro. Į tuos sąrašus reikia įtraukti visus bolševikinio režimo politinius kalinius, išvežtuosius, nužudytuosius ir be žinios dingusius. Toliau, reikia iš kalėjimų, areštų namų, NKVD įstaigų ir kitų žinybų, kuriose buvo daromi teroro veiksmai, surinkti visus raudonąjį terorą liečiančius dokumentus (kratų ir tardymų protokolus, suimtųjų, išvežtųjų ir išvežti numatytų sąrašus, politinių kalinių bylas ir kt.), suimtiesiems ir politiniams kaliniams kankinti priemones ir kitokią su raudonuoju teroru susijusią medžiagą.

Lietuvoje nemaža yra vietų (Pravieniškiai, Telšiai, Panevėžys ir kt.) kur raudonasis teroras pasireiškė plačiu mastu ir nežmoniškai žiauriomis priemonėmis. Tose vietose įvykdytus raudonojo teroro veiksmus reikia nuodugniai ištirti bei aprašyti, kiek galima plačiau ir išsamiau juos iliustruojant foto nuotraukomis ir kitokia vaizdine medžiaga.

Apie sudarytas Raudonojo Teroro Muziejui medžiagai rinkti Komisijas apskričių miestuose prašoma tuojau pranešti Kultūros Darbo ir Tautinio Auklėjimo Valdybai, Raudonojo Teroro Muziejui, Kaunas, Laisvės alėja Nr. 4 b. Tuo pat adresu siųsti ir surinktąją medžiagą.

Kaip komunistai kėlė darbo našumą

Kiek anais laikais buvo prikalbėta, prirašyta apie gamybos pakėlimą, apie stachanoviečių darbą ir pan. Bet štai, atsitiktinai prireikę palyginti 1940 metų I ir II pusmečių gamybą. Gavosi toks vaizdas.

„Bostono" fabrike, Vilijampolėje, yra gamybos schema nuo 1940 m. liepos mėn. iki 1941 m. kovo mėn. Pagal tą schemą gamyba atrodo taip:

1940 m. liepos	mėn. pagaminta medžiagų m	5.638
„ rugpiūčio	„ „ „ „	15.110
„ rugsėjo	„ „ „ „	16.054
„ spalių	„ „ „ „	18.028
„ lapkričio	„ „ „ „	16.039
„ gruodžio	„ „ „ „	17.214
	Viso m	88.083
arba vidutiniškai per mėnesį	„	14.681

Gamybos išeities taškas paimtas 1940 m. liepos mėnuo. Visi tolimesni rekordai lyginami su juo, bet tas mėnuo buvo įvairių pertvarkymų, mitingų laikas. Be to, fabrikas tą mėnesį atlikinėjo remontus ir dėl to, suprantama, gamyba buvo maža.

O 1940 metų I pusmečio gamyba atrodo taip:

sausio	mėn. pagaminta medžiagos m	43.500
vasario	„ „ „ „	44.000
kovo	„ „ „ „	43.500
balandžio	„ „ „ „	44.100
gegužės	„ „ „ „	42.300
birželio	„ „ „ „	44.200
	Iš viso m	261.600
arba vidutiniškai per mėnesį	„	43.600

Taigi lyginant 1940 m. II pusm. gamybos vidurkį 14.681 ir tų pat metų I pusm. 43.600 m, išeina, kad jokio gamybos pakėlimo nebuvo, o atvirkščiai, komunistinėje santvarkoje gamyba buvo kritusi apie 65%—66%.

Ir 1941 m., vartojant kai kurias gamybines suktybes, pasiekiama 28.412,5 m vidutinė mėnesinė norma, bet ir toji norma apie 35% mažesnė, kaip nepriklausomosios Lietuvos laikų.

Taigi, nežiūrint didelio triukšmo, propagandos, matome, jog būta daug melo ir tuščio pasigyrimo. Skaičiai rodo ką kitą, tokių pavyzdžių labai daug rasime visose įmonėse.

Mirė partizanas I. Skipitis

Vakar Kauno kapinėse palaidotas VII. 15. d. po sunkios ligos miręs partizanas Ignas Skipitis. Jis birželio 23 d. rytą ties „Metalo" fabriku Šančiuose bešaudantį į bolševikų art. pabūklą, norėjusį apšaudyti fabriką, klastingai iš užpakalio dum-dum kulka pašovė žydas Bekeris, visai sudraskydamas dešinį petį ir ranką, nuo ko užsikrėtė kraujas ir dėl to turėjo mirti.

Velionis buvo veiklus aktyvistas, dar raudonojo „rojaus" laikais organizavęs patikimesnius fabriko darbininkus lietuvius kovai su raudonuoju slibinu, o lemtingąjį pirmadienį vienas iš pačių pirmųjų, kaip partizanas, nuginklavęs raudonarmietį, stojo kovoti už laisvą Lietuvą.

RADIJO PROGRAMA

ŠEŠTADIENIS, VII. 19.

6.00: Malda, dienos mintys, laikas, žinios, koncertas (pl.); **7.00:** Žinios vokiečių kalba; **7.10:** Koncertas (pl.); **7.30—8.00:** Kartojimas žinių, pranešimų, tolimesnė dienos programa;

8.00—12.00 Pertrauka;

12.00: Varpų muzika iš Karo muziejaus, laikas, žinios, tolimesnė dienos programa; **12.20:** Koncertas (pl.); **12.30:** Žinios vokiečių kalba; **12.45:** Pranešimai ūkininkams; **13.00:** Koncertas; **14.00:** Žinios vokiečių kalba; **14.15:** Koncerto tęsinys; **15.00:** Žinios vokiečių kalba. Po žinių — pertrauka iki 16.00 val.; **16.00:** Baleto muzika; **17.00:** Dainuoja operos solistas Juozas Mažeika; **17.30:** Žinios, pranešimai, iš laikraščių; **18.00:** Vasaros vakarai; **18.30:** Pučiamųjų orkestro koncertas. Diriguoja Jonušas; **19.00:** Pranešimai iš fronto, Vyriausios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios vokiečių kalba; **20.15:** Pramoginė muzika (pl.); **20.30:** Laikas, žinios, pranešimai, iš laikraščių, programa rytdienai; **21.00:** Šokių muzika; **22.00:** Žinios vokiečių kalba. Po žinių vokiečių kalba, kartojimas žinių, skaitytų 20.30 val; **22.30:** Programos pabaiga.

„Žaibo" spaustuvė Kaune, Duonelaičio 24; tel. 26616

Iš universiteto katedros į čekistų nagus

Profesoriaus polemika su tardytojais. Po Kleboniškio velėna ar toliau? Mirties akivaizdoje Minsko kalėjime. Kelionė kulkoms per galvas zvimbiant.

Pasakoja prof. Ig. Končius

Vieną gegužės mėn. dieną Kauno Universiteto studentai pasigedo prof. Končiaus. Visaip spėliojo, o profesoriaus kaip nėra, taip nėra. Suko galvas, bet negalėjo išaiškinti, už ką bolševikai prikibo prie profesoriaus.

Dabar profesorius jau atidavęs savo duoklę raudoniesiems — praėjęs kalėjimus ir čekos įstaigas, atlikęs vargingas kelionės apie Minską — grįžta į normalų gyvenimą. Įdomu klausytis, kaip jis ramiai, detaliai ir be sentimentų pasakoja savo išgyvenimus.

Byla prasidėjo tuo, kad š. m. gegužės 16 d. negrįžo iš gimnazijos profesoriaus sūnus. Netrukus prisistatė čekistai daryti kratos. Ieškojo iš linoleumo išpiaustytų antspaudų, su kuriais sūnus neva spausdinęs atsišaukimus. Tačiau jokios nusikalstamosios medžiagos nerado. Po kratos liepė profesoriui pusę devynių vakare atvykti į NKVD. Iš ten paleido tik 4 val. ryto. Tą naktį teko išklausyti eilę pamokslų apie čeką, raudonosios armijos galingumą ir kt. Apie pastarąją jaunas čekistas net dvi valandas „švietė" profesorių. Bet ypač „gražių", tiesiog rinktinių, žodžių, profesoriui teko išgirsti iš paties NKVD viršininko Gladūnovo. Pagaliau įsakė apsigalvoti ir kitą kartą ateiti su pasiūlymu — ką jis galėtų duoti už sūnaus paleidimą. Nesunku suprasti, kokį pasiūlymą norėjo gauti.

Beveik po savaitės paskambino iš Saugumo, kad rytoj turi ateiti „atsiimti orderio". Profesorius norėjo išsiderėti, kad bent leistų baigti skaityti kurso paskaitas, bet anie buvo nesukalbami. Atsisveikinęs su namiškiais, atskaitęs dalį paskaitų, profesorius nuėjo į čekos būstinę. Teko ilgokai laukti, kol namuose darė kratą. Rausėsi iš pagrindų. Iškniso visokius senus popierius. Čekistai labai stebėjosi knygų spintoje radę užkištus kelis muilo gabalėlius, kurie ten buvo padėti, kad jų kvapas apsaugotų knygas nuo kandžių. Ant aukšto buvo sukrauta visokių senų statulėlių. Dulkių debesyse paskendę, čekistai tikrino, ar jose nėra paslėptų ginklų. Kaip kaltinamąją medžiagą pasiėmė vieną albumą, kažkokių rankraščių ir tautinę vėliavą. Per tardymą vienas čekistas paspyrė ją koja, sakydamas, kaip galima laikyti pas save buvusios valstybės vėliavą. „Ot, tautiškumą tai mes gerbiam", sako. Profesoriui pastebėjus, kad čia kaip tik tautinė vėliava, „tautiškumo gerbėjas" tais klausimais daugiau neprasižiojo. Atsirado ir pažįstamas — „komendantas", kadaise buvęs Dotnuvos technikumo tarnautojas. Profesorius nejautė pareigos atnaujinti pažintį, bet šis pats jam prisistatė, pasigerindamas, kad, jei nuo jo priklausytų, profesorius tuoj būtų laisvas.

Po to gyvenimas slinko Kauno kalėjime. Kameroje buvo šešiese. Antrą kartą tardė po savaitės. Tardytojai, norėdami parodyti savo mokslingumą, pacituodavo kokią mintį iš marksizmo ideologijų raštų. Tačiau pasirodydavo, kad profesorius daugiau nusimano net už „mokslų", nes tuoj įrodydavo, kad „pilietis tardytojas" citatą yra iškreipęs. Su tais „mokslais" profesoriui teko susidurti einant primestas pareigas vadinamam „rabfake". Pasitaikydavo tikrai įdomių polemikų. Kartą profesorius prikibo tardytojui, kad šis jo akyse mažina Tarybų Sąjungos galią.

„Kaip tai?" — nustebo šis. Jam išaiškinta, kad sovietų valstybėje yra apie 200 milijonų gyventojų, valstybė „pavyzdingai organizuota", ginkluota. Net visa lietuvių tauta tokioje galybėje yra tik lašas jūroje. Taigi ką gali pakenkti tokiai galybei toks berniukas, kaip penkiolikametis profesoriaus sūnus? Tardytojui paklausus, ar žino sovietų priešų ir kokių, profesorius atsakė, kad didžiausi agitatoriai prieš komunizmą yra visi raudonosios armijos komendieriai, kurie, atėję į Lietuvą, viską išpirko, tuo parodydami, kad sovietuose nieko nėra. Tardytojas turėjo su tuo sutikti. Kaip vėliau sužinota, Pozdniakovas kartą prasitarė, kad prieš prof. Končių jie nieko ypatingo neturi, tik jis bandąs reabilituoti savo sūnų, kuris vis dėlto neva esąs kaltas.

Atėjo atmintina birželio 22 d. Naktį buvo baisiausia, kai su didžiausiu triukšmu pradėjo laužti kamerų duris. Iš pradžių manyta, kad partizanai atėjo išvaduoti, bet netrukus iš žodyno paaiškėjo, kas per svečiai. Kai ką ėmė krėsti baimė. Profesorius, kurio žemaitiškas kraujas visą laiką liko šaltas, patarė dėl visa ko kaip reikiant apsirengti. Įsilaužę čekistai rado juos belaukiančius. Kaliniai manė, kad toliau Kleboniškio neteks keliauti, todėl maisto veik neėmė. Važiuojant per miestą, atsitiktinai ar ne, kelis kartus gedo mašina. Žinantieji kelią į Kleboniškį, su baime laukė, kada mašina pasisuks jo link, kur jie praleis paskutinį gyvenimo akimirksnį. Tačiau — pravažiavo.

Mašina (jų buvo keletas) buvo sausakimša. Sėdėti teko tokiose pozose, kad vėliau išlipus nebuvo galima pajudinti kojų.

Per Ukmergę, Vilnių, birž. 23 d. ekspedicija pasiekė Minską. Visus suvarė į kalėjimą. Naktį prasidėjo bombardavimas. Visi susiglaudė prie sienos, kad čekistai per langus neiššaudytų. Kameroje buvę kunigai broliai Petraičiai atkreipė dėmesį į momento rimtumą ir pasiūlė galimos mirties akivaizdoje minutę susikaupti. Davė bendrą išrišimą. Tur būt, nebuvo nei vieno, kuris kvietimu nebūtų pasinaudojęs.

Po sprogimų pastebėta, kad sienoje atsirado plyšys. Tuoj išvesti laukan pamatė, kad prieš juos buvusio namo jau nėbėra. Namas, kur buvo jų kamera, irgi išardytas, tik jų kamera nuostabiu būdu išliko ir niekas iš jų nenukentėjo. Sugriautame kaimyniname name, sako, buvę prislėgti čekistai.

Po to — dviejų dienų kelionė į Červinę. Kelių kilometrų juosta — apie 3.000 žmonių — nusitiesė kelių. Čekistams buvo įsakyta šauti į kiekvieną, kas atsiliks, apsigręš ar išeis iš rikės. Užpakalyje nuolat pyškėjo šūviai ir per galvas zvimbė kulkos. Jos nusilpusius kalinius veikė, kaip bizūnas nusivariusį kuiną. Protarpiais vieną kitą paėmę iš eilių sušaudydavo. Visus kamavo baisus troškulys. Užtikę prūdą, pilną žąsų, norėjo, jas išvaikę, atsigerti, tik jiems to neleido. Sustojo trumpam poilsiui, iš visų pusių apsupti kulkosvaidžių, kurių kulkos skriejo per galvas. Į minią buvo numesti 4 kepalėliai duonos. Vėliau įmetė duonos su visu maišu. Iš tos porcijos lietuvių grupė gavo viso labo saują minkštimo. Ji buvo „nacionalizuota" ir saugoma juodai dienai — bet kuriam visai nusilpusiam trupiniu pamaitinti. Nakvynė miške. Vėl kelionė. Kai kurie vyresniojo amžiaus lietuviai buvo nuvargę iki sąmonės nustojimo. Jaunieji, stipresni, vyrukai pasiskirstę, kuris kuriam turi padėti, juos nešte nešė ant pečių. Todėl dėl atsilikimo iš lietuvių nė vieno nenušovė. Červinėje buvo žadėta vakarienė, bet kaliniai gavo įsakymą gulti jos nesulaukę. Visi buvo suvaryti į kalėjimo kiemą. Iš lėktuvų vėl ėmė kristi bombos. Čekistai skubiai pradėjo kalinius rūšiuoti. Kiekvieno klausė, kuo kaltinamas, nes patys jokių sąrašų jau neturėjo. Skirstė į tris dalis: vieniems liepė eiti į kairę, kitiems — vidurin, tretiems — į dešinę. Profesorius iš pradžių pateko į vidurinę grupę. Liepė būti maždaug tokioj pozoj, kaip mahometonai sveikina Alachą. Paskui jį pasiuntė į dešiniąją grupę. Lietuvių čia pateko 27. Šioji grupė liko kalėjimo kieme, o kitas dvi varė kelis kilometrus už Červinės ir ten šaudė. Tarp suimtųjų buvo net šoferis, atvežęs į Minską bėgantį bolševikų generolą. Du konduktoriai, atvažiavę su traukiniu iš Vilniaus, taip pat čia atsidūrė.

Naktis. Sargybai pasišalinus, pasigirdo durų laužymas. Atsirado duonos. Ilgai svarstęs, lietuvių būrelis išėjo į miestelį. Atsirado skirtingų nuomonių — vieni siūlė likti vietoje, kiti — eiti į mišką. Susiskirstė į dvi grupes: 15 ir 12. Profesorius ėjo su pirmąja grupe. Pasiklaidžioję po miestelį, patraukė į mišką. Bet čia neįleido bolševikų kariuomenė. Pasibasčius po laukus, ateita į mišką iš kitos pusės. Čia nakvojo tris naktis. Vandenį gėrė su kiaušinio kiautais iš durpyno. Kai kurie net varles valgė. Piemuo iš gretimo kolchozo pranešė, kad toliau ten būti pavojinga, nes prasidėjęs gaudymas. Dėl patogumo pasidalinta vėl į dvi grupes. Profesorius su vienu senyvu kauniečiu nutarė eiti į miestelį registruotis milicijoje. Likusius 5 iš jų grupės kareiviai suėmė ir nuvarė į miestelį. Keturis greit paleido, o penktąjį sulaikė. Nežiūrint visų pastangų jį išprašyti, nieko nelaimėta. Matyt, jį palaikė vokiečių parašiutininku.

Gavusi kiek duonos, visa grupė nutarė, pagal patarimą, keliauti į kolchozą, nes ten buvo galima gauti šiokius tokius dokumentus. Už 8 km priėjo „selsovietą". Iš ten juos nuvedė į kolchozą. Žmoneliai buvo jiems labai nuoširdūs. Čia išnakvojo 4 naktis. Dirbo, kas pakliuvo. Matė, kaip bėgo demoralizuota bolševikų kariuomenė. Turėjo progą susipažinti su pasibaisėtinai skurdžiu kolchozininkų gyvenimu. Drabužių kitokių jie neturi, kaip kanapinius. Net ir marškiniai kanapiniai.

Liepos 3 d. nutarta eiti Minsko link. Profesorius negali užmiršti vienos moterėlės, kuri jiems kelionei įdėjo 10 kaušinių. Jis pažadėjo moteriškei grįžęs nusiųsti siuntinį. Kai tik bus galima, tai ir įvykdys. Kolchozas išdavė liudijimus: kas jie, iš kur ir kur keliauja. Išėję į plentą, rado daug lavonų. Kai kurie buvo vilkų apgraužti. Ėmė sutikti vokiečių sargybinius. Sužinoję, kas čia per keliautojai, jie reiškė užuojautą, gailėjosi, kad neturi kuo pavaišinti, linkėjo laimingai grįžti. Ypač nuoširdus buvo vienas karininkas. Pakeliui vargingai pernakvojo vienoje mokykloje. Buvo jau taip nusivarę, kad tekdavo ilsėtis kas 3 km. Prie Minsko sutiko didelę vokiečių gurguolę. Viena lengva mašinėlė juos sulaikė. Išlipęs karininkas paklausė, ar tik jie ne iš Červinės. Parašė raštelį, kad jie yra lietuviai, politiniai kaliniai, buvo nugabenti iki Červinės ir grįžta į Lietuvą.

Minske jau rado Liet. Raudonojo Kryžiaus atstovus. Čia susirinko 38 žmonės. Vienas net atsirado iš pasiųstų gydytis į kurortus. Iš čia profesorius laimingai pasiekė Vilnių.

Veterinarijos Akademija pasitinka karą

Birželio mėn. 21 d. „aliarmo" būvis. Įvestas nuolatinis budėjimas, veikia priešgaisrinės ir priešcheminės apsaugos komandos. „Aliarmo" prasmė daugeliui aiškiai žinoma. Daugelio veiduose šypsosi ypatinga džiaugsmo rimtis.

Birželio mėn. 22 d. iš ankstaus ryto suūžia Kauno padangė, iš jos erdvių prasiveržia vokiečių lėktuvai, krinta bombos — dreba ir dega aerodromas. Ten stovėjusieji bolševikų lakūnai nespėja nė pakilti. „Nenugalimieji" pamišo!

Iš visų miesto kampų renkasi Akademijos tarnautojai ypatingais bruožais veiduose. Laisvi nuo tarnybos slepiasi saugesnėse vietose. Kuždasi ir buriasi partizanai, dulka „nenugalimųjų" paveikslai. Čeka dar bando veikti, bet veltui.

Birželio mėn. 23 d. viešai veikia tarnautojai aktyvistai — partizanai. Dalis jų išvyksta į kitus, Kauno būrius, kiti lieka saugoti Akademijos patalpų ir įrengimų bei žmonių gyvybių. Visur išstatomos sargybos. Pasitaikiusiomis progomis nuginkluojami bolševikų kariai. Ginklų bei šaudmenų įgyjama vis daugiau. Pasirodo ir kulkosvaidžių. Patrankos, išstatytos netoli Akademijos, griaudžia, dreba žemė. Laukiama persvaros. Kaune virte verda kulkosvaidžiai ir šautuvai — persekiojami besitraukią bolševikai ir jiems padedą žydai bei kiti komunistai.

Radijas kviečia priešintis bolševikams, transliuoja Tautos Himną. Neapsakoma džiaugsmo rimtis. Vienas artilerijos sviedinys pataiko į Akademijos vidaus ligų klinikas, bet ypatingos žalos nepadaro; aukų nėra. Kieme smėlis dulka nuo sprogusių, šaudant į lėktuvus, sviedinių skeveldrų. Kauno kalnuose prie namų pastebimos tautinės vėliavos.

Bolševikai pasitraukia. Akademija lieka nesunaikinta.

Atvyksta šaunioji vokiečių kariuomenė, su kuria ypač gražiai susibičiuliuojama. Suruošiamas bendras susipažinimo ir susiartinimo pabūvis. Nuotaika — geriausia.

Tačiau neapsieita ir be aukų: nuo bolševikų kulkos žuvo studentas — partizanas Nedzinskas (I kurso), kuris po operacijos keletą dienų pasirgęs Liet. Raud. Kryžiaus ligoninėje mirė. Sužeistas ir stud. tarnautojas Demikis.

Jokių žinių neturima apie vet. dr. Julių Savicką, tarnautoją Knyvą. Taip pat nieko nežinoma apie: 1) rektorių dr. J. Nainį, kuris prieš karą buvo išvykęs Maskvos parodon, 2) atostogaujantį vet. gyd. Pranaitį, 3) vet. gyd. Hiksą ir vet. gyd. Babianską, kuriedu dar prieš karą buvo išsiųsti Leningradan pasitobulinti.

Visų miestų ir miestelių burmistrams ir valsčių viršaičiams

Išaiškinti, kiek gyventojų reikės aprūpinti centralizuotai maistu, prašome tuojau atlikti miestų ir miestelių gyventojų suskaitymą. Suskaityti reikia gyventojus neturinčius žemės, gyvenančius mieste arba miestelyje. Reikia surašyti žydų tautybės žmones nuo kitų piliečių skyrium.

Žinias prašome atsiųsti per vietos Apskričių Valdybas taip, kad Maisto Pramonės Valdyboje (Kaune, Laisvės al. Nr. 68-70, V aukštas) būtų gautas ne vėliau kaip 1941 m. rugpiūčio mėn. 1 d.

Jeigu valsčiuje yra pramonės įmonių, kurios turi darbininkų ir tarnautojų, gyvenančių ne miesto ar miestelio ribose, reikia atskira eilute duoti žinias apie įmonės pavadinimą ir skaičių žmonių, reikalingų maisto. Šis reikalas labai svarbus, todėl prašome visas įstaigas tai atlikti kuo skubiausiai.

Žinias teikti šia forma:

Miesto ar miestelio pavadinimas ....

Apskritis ....

Iš viso žydų tautybės gyventojų asmenų skaičius

iš jų vaikų iki 2 m. amžiaus „ „

„ „ „ nuo 2 iki 4 m. amžiaus „ „

„ „ „ nuo 4 iki 6 m. amžiaus „ „

Kitų tautybių gyventojų „ „

iš jų vaikų iki 2 m. amžiaus „ „

„ „ „ nuo 2 iki 4 m. amžiaus „ „

„ „ „ nuo 4 iki 6 m. amžiaus „ „

Maisto Pramonės Valdyba

Kaunas, 1941 m. liepos mėn. 16 d.

Šarvuotosios divizijos keliasi per Dnieprą

Smarki artilerijos dvikova. Puolamaisiais laiveliais per upę

Naktį į liepos 11 dieną nepaprastai blogais keliais tvarkėme motorizuotos pėstininkų divizijos išeities ribą. Ne keliais skirtos važiuoti važiavimo priemonės turėjo būti daugelį kartų traukiamos traukiamųjų mašinų. Prieš vieną dieną kariuomenės daliniai išvalė nuo priešo pietų vakarų Oršos plotą.

Reikėjo manyti, kad priešas ties Dnepru pamėgins rimtomis masėmis pasipriešinti. Priešas susprogdino tiltus per upę. Tačiau anksti rytą, nustatytą valandą, griaudė artilerija. Artilerijos pridengiami tvarkėsi batalionai upei pereiti. Oro ginklo priemonės, puldamos nurodytus priešo apkasus, parėmė artilerijos paruošiamąjį darbą.

Po viso to teko pasireikšti šarvuočių korpo šauliams. Kuopos, guminiais ir puolamaisiais laiveliais, priešo ugnies šaudomos, plaukė per upę ir netrukus buvo ties priešu. Bolševikai tokios akimirkos lyg būtų laukę: kai didžiulė šaulių dalis buvo persikėlusi, iš namų ir apkasų prasidėjo netikėta ugnis, kokios ne visados teko patirti. Iš anksto prie upės atvilkti dalinių vežimai ir artilerijos pirmgaliai taip pat pajuto priešo artileriją. Tuo būdu į rytus nuo Dniepro greta stiprių šaulių kautynių, pasireiškė ir stipri artilerijos dvikova. Iš viso to galima buvo spręsti, kad priešas tokiai padėčiai iš anksto pasiruošė. Tuo metu, kai pionieriai, iš dalies būdami nuogi vandenyje, antpuolio metu ruošėsi statyti kaip tiltą, priešo granatos krito visai arti, o kulkosvaidžių ir šautuvų kulkos švilpė paliai ausis.

Prieš pat vidudienį kautynės dėl persikėlimo per upę buvo laimėtos. Antroje upės pusėje šaulių daliniai atlaikė tiltagalį ir nuvijo priešą keletą km į rytus, į matomus miškus. Tada artilerija galėjo toliau perkelti ugnį ir kliudyti priešo kariuomenei trauktis.

Plačiu frontu žygiuoją kautynių draugai dingo iš akių. Mes laukėme, kol bus pastatyti tiltai, nes pionieriai nuleisdami į vandenį pontonus, dirbo be pertraukos.

Žinome, kad per mūsų šarvuočių korpo barą, be motorizuotosios pėstininkų divizijos, per Dnieprą persikėlė ir šarvuotosios divizijos.

Iš „Feldzeitung"

Iš Kauno pradeda plaukioti garlaiviai

Nuo š. mėn. 18 d. atidaromas keleivių susisiekimas garlaiviais linijoj Kaunas — Vilkija.

Iš Kauno išeina į Kulautuvą 13 val.

Iš Kauno išeina į Vilkiją 18 val.

Iš Vilkijos į Kauną išeina 8 val.

Iš Kulautuvos į Kauną išeina 15 val.

Iš Kauno leidžiama važiuoti tik su Kauno Miesto Komendanto leidimais, kurie gaunami Gedimino g-vėje 34 Nr.

Iš provincijos į Kauną leidžiama važiuoti su vietos seniūno ar viršaičio pažymėjimais.

Žydai garlaiviais nevežami.

Laivininkystės Direkcija 65(1)